

KALENDARIUM HISTORII SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO - WYCHOWAWCZEGO NR 1 W SUWAŁKACH

22.02.1952 r. - powołanie siedmioklasowej Szkoły podstawowej specjalnej nr 3 w Suwałkach przy ulicy Kamedulskiej 16. Grono pedagogiczne to dwie osoby - dyrektor i niewykwalifikowany nauczyciel. Szkoła liczyła 31 uczniów, korzystała z dwóch izb lekcyjnych. Dzieci spoza Suwałk mieszkaly w Państwowym Domu Dziecka.

01.02.1953 r. - zmiana nazwy szkoły na Państwowy Zakład Wychowawczy.

23.06.1956 r. - ukończenie szkoły przez pierwszych absolwentów.

31.12.1956 r. - Państwowy Zakład Wychowawczy otrzymuje dwa budynki pokoszarowe w Suwałkach przy ulicy Armii Czerwonej (obecnie ul. Sejneńska).

1959 r. - rozpoczęcie budowy szkoły przy ul. Armii Czerwonej.

09.1960 r. - rozpoczęcie nowego roku szkolnego 1960/1961 w nowym budynku. W internacie przebywa 102 uczniów.

1971 - integralną częścią zakładu jest szkoła, w której pobierają naukę wszyscy wychowankowie internatu (115), a także 75 uczniów z terenu miasta. Placówka korzysta z dwóch izb lekcyjnych Szkoły Podstawowej nr 6. Kadra pedagogiczna to 12 nauczycieli w szkole i 11 wychowawców w internacie.

1973 r. - powstają dwie klasy dzieci upośledzonych w stopiu umiarkowanym tzw. "klasy życia".

1985 r. - Państwowy Zakład Wychowawczy zmienia nazwę na Specjalny Ośrodek Szkolno -

Wychowawczy nr 1. W ośrodku pracuje ogółem 66 pracowników, w internacie mieszka 120 wychowanków. SOSW jest placówką dla chłopców upośledzonych umysłowo z całego województwa suwalskiego. Dzieci miejskie upośledzone umysłowo uczą się w klasach specjalnych przy Szkole Podstawowej nr 6 w Suwałkach.

06.1989 r. - połączenie SOSW ze Szkołą Podstawową Specjalną w Suwałkach i przeniesienie do budynku przy ul. Przytorowej 8.

1991 r. - W tym roku SOSW zostaje połączona z Pogotowiem Opiekuńczym i powstaje Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych. W skład Zespołu wchodziła: Szkoła Podstawowa Specjalna, Internat dla chłopców oraz Pogotowie Opiekuńcze. W latach tych uczyło się ogółem 212 wychowanków.

06.1999 r. - mury szkoły opuszczają ostatni absolwenci klas ósmych.

09.1999 r. - w związku z reformą oświaty następuje podział szkoły na Szkołę Podstawową Specjalną i Gimnazjum Specjalne nr 8. Powstaje pierwsza klasa przysposabiająca do zawodu dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym pod nazwą Szkoła Przysposabiająca do Pracy Zawodowej.

01.02.2000 r. - zmiana nazwy z ZPOW na Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Nr 1 w związku z rozdzieleniem z Pogotowiem Opiekuńczym.

04.2002 r. - pierwszy egzamin klas VI.

05.2002 r. - pierwszy egzamin klas III Gimnazjum.

06.2002 r. - mury szkoły opuszczają pierwsi absolwenci Gimnazjum. W szkole pracuje 49 nauczycieli, w internacie 19 wychowawców. W szkole podstawowej jest 9 oddziałów, w gimnazjum - 10, w szkole zawodowej - 1.

01.09.2002 r. - Szkoła Przysposabiająca do Pracy Zawodowej zostaje decyzją władz miasta przeniesiona do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego Nr 2. W naszym Ośrodku pracuje 48 nauczycieli, 15 wychowawców, 22 pracowników administracji i obsługi i uczy się 178 uczniów.

Nowe podejście do dziecka niepełnosprawnego umysłowo na podstawie funkcjonowania SOSW nr 1 w Suwałkach

Istniejemy dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodziców i opiekunów. Chcemy dać naszym wychowankom szansę rozwoju na miarę ich możliwości. Pragniemy, aby każdy w placówce czuł się szczęśliwy i potrzebny.

Przez osobę niepełnosprawną rozumiemy człowieka, który nie może samodzielnie zapewnić sobie społecznego funkcjonowania na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej. Taka definicja zgodna jest ze Światowym Programem Akcji na Rzecz Osób Niepełnosprawnych przyjętym przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych 3 grudnia 1982 r.

W Polsce kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej realizowane jest w szkołach specjalnych oraz szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych.

Problemem szczególnie aktualnym dla współczesnej pedagogiki specjalnej jest odpowiedź na pytanie: czy nauczanie uczniów zakwalifikowanych do kształcenia specjalnego powinno odbywać się w wyodrębnionych szkołach, czy w systemie integracyjnym a może częściowo integracyjnym. Próby totalnej integracji kształcenia nie dały pomyślnych rezultatów, zarówno w krajach skandynawskich jak i w naszym kraju. Podobne doświadczenia potwierdzają się na całym świecie, gdyż dotychczas nie wypracowano warunków, w których każde dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczestniczy z pożytkiem dla siebie w procesie

kształcenia integracyjnego. Dotyczy to dzieci niewidomych, niesłyszących, a przede wszystkim niepełnosprawnych intelektualnie. W przypadku dzieci z upośledzeniem umysłowym integrację utrudnia brak akceptacji społecznej i trudności przystosowawcze tych dzieci.

Hasło pełnej integracji kształcenia wszystkich dzieci niepełnosprawnych nie bierze pod uwagę ich rzeczywistych potrzeb i indywidualnych dyspozycji rozwojowych. Stawia je w sytuacjach stresowych w społeczności szkolnej, uświadamiając im nie tylko własne trudności, ale także inność, która budzi postawy odrzucenia w różnych, a zawsze przykrych dla nich formach. Totalna integracja to slogan - hasło, które może stać się szkodliwe z pedagogicznego i psychologicznego względu. Ogólnodostępne szkoły publiczne wciąż bowiem nie są przygotowane do przyjęcia uczniów niepełnosprawnych. Niczym nie możemy usprawiedliwić istniejącej sytuacji - ani "wymogami chwili", ani "koniecznością wypracowania nowych metod wychowawczych", a tym bardziej złudnym "dobrem niepełnosprawnego dziecka". Eksperymentować owszem można i należy w pracowniach przedmiotowych, ale nie na dzieciach i tak już ciężko doświadczonych.

Idea integracji nie jest możliwa do zrealizowania w przypadku każdego dziecka niepełnosprawnego, co oznacza, że szkoły specjalne, podobnie jak w innych krajach zachodnich, powinny istnieć nadal.

Nasza szkoła to szkoła specjalna. Nie wszystkim podoba się ta nazwa, nam też, ale jest to fakt, którego zmienić nie możemy. Może w przyszłości będziemy Zespołem Szkół z Internatem, a nie Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym. Mamy nadzieję, że kiedyś zmieni się nazewnictwo związane z kształceniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; chcielibyśmy także, aby zapisy na świadectwach były jednakowe dla wszystkich uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, nie zróżnicowane na te ze szkół integracyjnych i szkół specjalnych.

Używając nazwy "specjalna" w odniesieniu do naszej szkoły mamy na myśli ta jedyna, inna niż wszystkie, bardziej rozumiejąca, bliższa dziecku, chcąc oprócz umiejętności i wiadomości dać trochę szczęścia. Przebywanie wśród dzieci podobnych do siebie zwiększa poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, zapewnia możliwość odnoszenia sukcesów, a co za tym idzie, kształtuje ludzi silniejszych, pewniejszych, lepiej radzących sobie w życiu. Najlepszym tego dowodem są nasi uczniowie i absolwenci.

Realizując cele kształcenia specjalnego dążymy także do szeroko rozumianej integracji naszych uczniów ze środowiskiem. Na świecie istnieje wiele różnic i podziałów. Są bogaci i

biedni, posiadający dobry słuch i nie odróżniający dźwięków, a także ci, którzy żyją i uczą się samodzielnie oraz tacy, którym potrzebna jest pomoc. Jednym z naszych głównych zadań, a zarazem najważniejszą powinnością, jest mozolne i żmudne przekonywanie innych, że każdy ma prawo do odrębności, ale wszystkim należy się szacunek, życzliwość i godne traktowanie.

Od momentu przekroczenia przez dziecko progu naszej szkoły staramy się, żeby dobrze się u nas czuło i wnikliwie je poznajemy. Opracowaliśmy model diagnozowania naszych uczniów, aby w procesie rewalidacji rozwinąć jak w największym stopniu potencjalne możliwości dziecka. Ciągła diagnoza jest nieodłącznym elementem kariery szkolnej. Ogromną wagę przywiązujemy do tego, by dziecko postrzegać jako całość, a nie odrębnie jako: ucznia, wychowanka, pacjenta gabinetu lekarskiego, logopedycznego, klienta psychologa. Dlatego wciąż pracujemy nad podniesieniem jakości współpracy członków rady pedagogicznej. Integralnie traktujemy rewalidację indywidualną, stawiając wysokie wymagania pedagogom, by byli jednocześnie: logopedami, specjalistami usprawniania i kompensowania zaburzonych funkcji psychofizycznych, specjalistami terapii zajęciowej. W ramach rewalidacji indywidualnej od lat prowadzimy koła zainteresowań. Efekty pracy kół oraz duża liczba uczestników upewnia nas, że to słuszne. Dzieci i młodzież mają do wyboru: zajęcia koła sportowego, teatralnego, muzycznego, informatycznego, plastycznego, kulinarnego i fotograficznego.

Staramy się, by nasi uczniowie byli jak najbardziej samodzielni i aktywni, by sami odkrywali świat. Nie wyręczamy ich, stawiamy wysoką, ale realną poprzeczkę, nie stosujemy ułatwień. Ściśle współpracujemy ze środowiskiem rodzinnym.

Systematycznie doskonaląc się i podnosząc kwalifikacje wykorzystujemy w kształceniu dzieci z upośledzeniem umysłowym wiele metod:

1. metodę Ruchu Rozwijającego W. Sherborne,
2. Programy Aktywności Knillów
3. metodę Affolter
4. programy według Schoplera
5. metodę Domana
6. metodę stymulacji polisensorycznej
7. metodę Gruszczyk - Kolczyńskiej
8. kinezylogię edukacyjną Dennisona
9. metodę 18 struktur wyrazowych
10. terapię przez zabawę i sztukę
11. metody aktywizujące

12. hipoterapię.
13. hydroterapię.
14. dogoterapię.

Większość członków rady pedagogicznej naszego ośrodka jest bardzo otwarta na zmiany wprowadzone przez reformę oświaty. Może nie spełniła ona wszystkich naszych oczekiwań, ale wprowadziła zmiany wpływające na wizerunek szkoły specjalnej. Dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym mogą wreszcie uczyć się takich samych przedmiotów jak wszyscy. Nie muszą wstydliwie ukrywać, że nie wiedzą co to język obcy, fizyka, chemia. Cieszymy się, że do klas dla uczniów z głębszym upośledzeniem zawitała informatyka. Dając szkołom większą autonomię przyznano nam prawo do ciągłego ulepszania i urozmaicania procesu kształcenia. Wiemy, że stawiając wyższe wymagania naszym uczniom stawiamy je także sobie. Dlatego mamy w swoim gronie nauczycieli, którzy zdobyli dodatkowe kwalifikacje do nauczania blokowego w szkole podstawowej oraz do nauczania przedmiotowego w gimnazjum. Nauczyciele zespołów edukacyjno - terapeutycznych doskonalą się korzystając z bogatej oferty studiów podyplomowych Akademii Pedagogiki Specjalnej. Kadra naszego ośrodka to także najlepiej przygotowani pedagodzy w zakresie pracy rewalidacyjnej w myśl założenia, że im większe zaburzenie, tym potrzebny większy specjalista.

Swoją wiedzą i doświadczeniem dzielimy się z nauczycielami innych szkół. Od kilku lat organizujemy warsztaty i zajęcia otwarte, prezentujemy metody pracy z dzieckiem specjalnej troski. Współpracujemy z nauczycielami szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych z Litwy

Swoją działalnością edukacyjno - wychowawczą obejmujemy także dzieci i młodzież z głębokim upośledzeniem umysłowym - dzieci głęboko niezrozumiane. Wiemy, że tam, gdzie niewiele da się usprawnić czy skompensować, można dać wiele radości i szczęścia, można podnieść jakość życia. Umiemy cieszyć się i jesteśmy dumni nawet z najdrobniejszych osiągnięć i staramy się przekazywać to na co dzień podopiecznym.

W naszej szkole znamy się wszyscy, żaden uczeń nie jest anonimowy, dlatego łatwiej nam wychowywać i przeciwdziałać różnym patologiom. Może dlatego prawie nie występują u nas zachowania, które tak doskwierają innym szkołom.

Naszych uczniów nie "ukrywamy" w szkole. Od lat bywamy na różnych imprezach, zarówno o zasięgu regionalnym jak i krajowym. Pokazujemy dzieciom filmy, sztuki teatralne, koncerty, organizujemy wycieczki i obozy rekreacyjno - sportowe. Udowadniamy, że nasi uczniowie są wspaniałymi i wrażliwymi odbiorcami sztuki, że potrafią właściwie zachować się w różnych sytuacjach.

Od dawna bierzemy udział w zawodach sportowych i przeglądach artystycznych organizowanych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Odnieśliśmy w wielu dziedzinach duże sukcesy i doczekaliśmy się laureatów konkursów plastycznych i teatralnych oraz złotych medalistów w sporcie.

Uczestniczymy także w imprezach organizowanych dla uczniów szkół ogólnodostępnych. Tam też sięgamy po najwyższe trofea. Dzięki temu jesteśmy postrzegani w środowisku jako równorzędni partnerzy. Jesteśmy zapraszani do udziału w konkursach na równych zasadach z osobami w pełni sprawnymi.

Założenie integracji realizujemy również poprzez systematyczne kontakty, imprezy integracyjne z uczniami innych szkół w Suwałkach. Mamy już nawet klasy zaprzyjaźnione, które wspólnie uczą się i bawią. Od sześciu lat organizujemy Regionalny Integracyjny Festiwal Piosenki Dziecięcej "Złota Nutka". Występy wzruszają, bawią, wprawiają w zdumienie wysokim poziomem. Kto raz do nas zawita, wraca z radością i już zastanawiamy się, jak przeorganizować festiwal, by spełnić oczekiwania coraz większej liczby chętnych.

Integracja w naszym wydaniu polega też na dawaniu możliwości pełnego uczestnictwa w życiu dzieciom, które z racji niepełnosprawności ruchowej większość życia spędzały w czterech ścianach domów. Powodem do dumy jest pokonanie bariery schodów, w związku z czym uczniowie objęci nauczaniem indywidualnym mogą uczęszczać do szkoły. Największą w ich przypadku barierą do przełamania jest obawa rodziców, która z reguły szybko mija.

Chcemy zaoferować dzieciom i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych piękną i dobrze wyposażoną szkołę posiadającą pracownie przedmiotowe w tym komputerową, sale gimnastyczne i rehabilitacyjne, stołówkę i świetlicę, internat o wysokim standardzie. O naszych staraniach mogli się Państwo przekonać najlepiej zwiedzając placówkę.

Szczególnie dumni jesteśmy, że po wielu wysiłkach udało nam się utworzyć Szkołę Przysposabiającą do Pracy Zawodowej. Dotychczas absolwenci szkoły podstawowej a potem gimnazjum dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym pozbawieni byli możliwości kontynuowania nauki na poziomie zawodowym. Nasza inicjatywa to zmieniła. Chwilowo szkoła istnieje pod innym szyldem, ale mamy nadzieję, że od 1 września 2003 r. wróci do nas i będziemy o to zabiegać.

W najbliższym czasie chcemy poszerzyć zakres naszej działalności i stworzyć Punkt Konsultacyjny dla Rodziców Dzieci Specjalnej Troski z terenu całego miasta. Chcemy wspierać i pomagać rodzicom dzieci z ryzyka upośledzenia umysłowego, które nie rozpoczęły jeszcze nauki w szkole. Z naszych doświadczeń wynika, że większość z nich nie orientuje się w problemach rozwoju swoich dzieci i nie dostaje odpowiedniej pomocy.

Korzystając z naszych kwalifikacji i doświadczeń, dążymy do stworzenia centrum edukacji i pomocy dla dzieci i młodzieży oraz osób wspierających ich rozwój.

Hanna Dąbrowska; Grażyna Jankowska; Lidia Katarzyna Matusiewicz; Wanda Woźnica.

Artykuł został opracowany w 2002r.